

Możliwości międzynarodowej współpracy w sektorze energetycznym w ramach współpracy Partnerstwa - Odra

Wkład Landu Berlin w sprawie dalszego rozwoju i wzmocnienia Partnerstwa - Odra.

Dokumentacja wyników

Stan | Styczeń 2009

complan Doradztwo komunalne
Voltaireweg 4
D - 14469 Potsdam
fon +49 (0)331 201 51 - 0 | fax -11
info@complangmbh.de
www.complangmbh.de

Możliwości międzynarodowej współpracy w sektorze energetycznym w ramach współpracy Partnerstwa - Odra

Wkład Landu Berlin w sprawie dalszego rozwoju i wzmocnienia Partnerstwa - Odra.

Zleceniodawca: Bank Inwestycyjny Landu Berlin (IBB)
Oddział Doradztwo innowacyjności/ Rozwój gospodarczy
Bundesallee 210
D - 10179 Berlin

W porozumieniu z: Zarząd Senatu Gospodarki, Technologii i Kobiet (SenWTF)
Wschodnio – Zachodnia współpraca gospodarcza /
Partnerstwo – Odra / INTERREG (II C 4)

Martin-Luther-Straße 105
D - 10825 Berlin

Osoby kontaktowe: Dr. Torsten Mehlhorn (IBB)
Tel.: +49 (0)30/ 2125 3692
e-mail: torsten.mehlhorn@investitionsbank.de

Barbara Staib (SenWTF)
Tel.: +49 (0)30/ 9013 8111
e-mail: barbara.staib@senwtf.berlin.de
Thorsten Kohlisch (SenWTF)
Tel.: +49 (0)30/ 9013 8212
e-mail: thorsten.kohlisch@senwtf.verwalt-berlin.de

Zleceniobiorca: complan Doradztwo komunalne
Voltaireweg 4
D - 14469 Potsdam

Osoba kontaktowa: Matthias von Popowski
Tel.: +49 (0)331/ 201510
e-mail: matthias.vonpopowski@complangmbh.de

Stan: Styczeń 2009

Spis treści

1.	Założenia i cel	4
2.	Międzynarodowe aspekty sektora energetycznego	5
2.1	Energia: Perspektywy rozwoju dla Berlina oraz Brandenburgii	5
2.2	Międzynarodowa działalność berlińskich oraz brandenburskich przedsiębiorców z sektora energetycznego	7
2.3	Wyniki badań biznesowych i eksperckich	8
2.4	Punkty wyjścia dla przyszłej międzynarodowej współpracy w sektorze energetycznym w ramach współpracy Partnerstwa - Odra.	10
3.	Podstawy współpracy w sektorze energetycznym w polskiej części Partnerstwa - Odra	12
3.1	Ogólne uwagi	12
3.2	Założenia i cele jednostek terytorialnych	13
3.3	Punkty wyjścia dla przyszłej międzynarodowej współpracy z polskiej perspektywy	16
4.	Cele i rekomendowane działania	18

Załączniki (oddzielny zbiór)

1. Założenia i cel

Z upływem 2004 roku i akcesją Polski do Unii Europejskiej powstała wyraźna konieczność intensyfikacji gospodarczej i politycznej współpracy pomiędzy partnerami z terenu wschodnich Niemiec a partnerami z zachodniej Polski, co stało się jednocześnie głównym zadaniem strategicznym dla Berlina. Wstępem do tej współpracy było zorganizowanie w kwietniu 2006 roku polsko-niemieckiej Konferencji Gospodarczej w Berlinie. Od jesieni 2006 roku współpraca przebiega pod nazwą „Partnerstwo - Odra”. W listopadzie 2008 w ramach politycznego czołowego spotkania w Poznaniu nastąpiło zatwierdzenie czynnego współdziałania polskich i niemieckich partnerów w Partnerstwie - Odra. Wsparcie międzynarodowej współpracy przedsiębiorstw z celem zwiększenia zdolności konkurencyjnej jest ważnym elementem w polityce wsparcia gospodarczego Berlina.

W ubiegłych latach międzynarodowa współpraca rozwijała się dobrze na następujących wspólnie zdefiniowanych polach polityki: innowacje/ transfer technologii/ KMU – wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw, ruch/ logistyka / turystyka. Aby móc w pełni wykorzystać gospodarczy potencjał Partnerstwa-Odra, jak i wzmocnić międzynarodowość gospodarki klasy średniej, partnerzy zmierzają w celu poszerzenia, jak i pogłębienia różnorodnych stosunków współpracy.

Z punktu widzenia Berlina tematyka „energii” może stanowić ważny i uzupełniający wkład. Racjonalne wytwarzanie energii, oszczędne jej zużycie, koszty gospodarcze ponoszone na energię jak i samo obchodzenie się z energią, są kluczowymi tematami na drodze uzyskania konkurencyjnej i zrównoważonej Europy. Sektor energetyczny ma długą tradycję zarówno w Berlinie jak i w innych landach takich jak Brandenburgia, czy Meklemburgia. Wszystkie z powyższych należą jednocześnie do jednych ze znaczących i przyszłościowo rozwijających się obszarów gospodarki.

Na tym tle warto sprawdzić, czy międzynarodowa współpraca przedsiębiorstw i innych partnerów w sektorze energetycznym może w przyszłości stanowić ważny wkład do większej współpracy, a także do większej konkurencyjności, poprzez wzrost innowacyjności na niemieckich i polskich regionach należących do Partnerstwa - Odra. W odniesieniu do tego zadania w listopadzie 2007 roku został uzgodniony program roboczy pomiędzy Bankiem Inwestycyjnym Landu Berlin (IBB), oddziałem doradztwa innowacyjności, rozwoju gospodarczego / Zarządem Senatu Gospodarki, Technologii i Kobiet (SenWTF) referatem wschodnio – zachodnia współpraca gospodarcza / Partnerstwem – Odra / INTERREG / complan – Doradztwo komunalne. Program ten rozszerzono o niektóre elementy w czerwcu 2008 roku.

Poniższe wersje podsumowują w całościowym ujęciu wyniki opracowań od jesieni 2007 roku. W tym celu przedstawiono najpierw ogólną orientację na temat międzynarodowych aktywności i perspektyw sektora energetycznego w Berlinie jak i Brandenburgii. Po drugie zidentyfikowano kooperacyjne postawy prezentowane przez polską część Partnerstwa Odra. Po trzecie zdefiniowano także zalecenia do realizacji i dalszego rozwoju międzynarodowej współpracy w sektorze energetycznym w obrębie Partnerstwa - Odra. Pozostałe uzupełniające dokumenty zawarto w zbiorze załączników.

2. Międzynarodowe aspekty sektora energetycznego

2.1 Energia: perspektywy rozwoju dla Berlina oraz Brandenburgii

Rola i znaczenie sektora energetycznego zyskały na znaczeniu na tle rozwoju cen energii i ropy naftowej, jak i w kontekście dyskusji nad ochroną klimatu i przewidywanego zużycia kopalnych rezerw energetycznych na całym świecie. Także w Berlinie sektorowi energetycznemu przypisywane jest aktualnie duże znaczenie. Sektor energetyczny uzyskuje coraz wyższą pozycję w dziedzinie wartości dodanej i zatrudnienia. W samym Landzie Berlin zostało aktualnie przedstawionych ok. 350 różnej wielkości przedsiębiorstw z łączną ilością miejsc zatrudnienia ok. 29.000. Przy zatrudnieniu $\frac{3}{4}$ przypadają na przemysł przetwórczy i 20% na przedsiębiorstwa energetyczne. 5 %-owy udział w sektorze usługowym można jak dotąd uznać właściwie za niewielki.¹ W Brandenburgii dominuje wytwarzanie energii (węgiel brunatny, energia wietrzna, panele słoneczne). Przedsiębiorstwa z przemysłu przetwórczego i w sektorze usługowym rozwijają się w tym otoczeniu, jednocześnie wnosząc wkład do rosnącej wartości dodanej.

Na tle tych ambitnych europejskich i narodowych celów ochrony klimatu przewidziane są dla nowych technologii, produktów i usług, przy celu zwiększenia energooszczędności, zmniejszenia zużycia energii i redukcji CO₂, a w szczególności dla redukcji gazów cieplarnianych, znaczne możliwości rozwoju oraz potencjału rynkowego.

W niektórych dziedzinach Berlin osiągnął już dzisiaj bardzo dobrą pozycję na tle międzynarodowej konkurencji. To dotyczy turbomaszyn i fotowoltaiki, gdzie tworzony jest kompletny łańcuch wartości produkcyjnej. Na innych polach tematycznych stworzono kompetencje w nauce i gospodarce, na przykład w dyscyplinie napędu, sieci elektrycznych i technologii świetlnej. Zdolne do rozwoju podejścia znajduje się w termice słonecznej, przy wykorzystaniu ciepła odpadowego i słonecznym ochładzaniu, w technice automatyzacji dla zoptymalizowanych energetycznie budynków jak i przy technologii ogniw paliwowych i wodorowych.² Szczególne priorytety obejmują ponadto innowacyjne usługi, jak contracting energetyczny oraz Know-how dla modernizacji energetycznej budynków.³

¹ Sebastian Vogel: „Technologiefeld Energie in Berlin-Brandenburg. Bestandsaufnahme – Entwicklungschancen – Handlungsansätze“, hrsg. von der Technologiestiftung Berlin (TSB), im RegioVerlag, 2008, S. 11.

² Ebda.

³ Patrz w zbiorze załączników: Prezentacja „Transnationale Kooperation Berliner Unternehmen aus der Energiebranche: Ergebnisse der Unternehmensbefragung und der Expertengespräche, 11. März 2008“.

W Brandenburgii istnieje szereg kompetencji w szczególności w dziedzinie elektrowni i jej dalszego, przyszłościowo ukierunkowanego rozwoju. Dalszymi priorytetami są elektrownie wiatrowe, producenci i przetwórcy biomasy, elektrownie geotermiczne i produkcja ogniw słonecznych. Tutaj znajduje się po części ciasno powiązane ze sobą w regionie kontakty z dostawcami, przedsiębiorstwami serwisowymi i usługowymi, a także naukowe kompetencje z siedzibą w Berlinie.

W zestawieniu ogólnokrajowym region stołeczny Berlin – Brandenburgia dysponuje w większości wysokokwalifikowaną i studiującą siłą roboczą. Taki potencjał jest największym sterownikiem innowacji w regionie. W przyszłości Berlin i Brandenburgia postulują za wspólną strategią innowacyjną w technologii energetycznej i lepsze połączenie w obrębie nauki i gospodarki. Takie ustalenia zawarto pomiędzy obydwoma Landami na wspólnym Szczycie Innowacyjnym z początkiem listopada 2008 roku.⁴ W technologii energetycznej zostało zdefiniowanych pięć wspólnych obszarów działania:

- Fotowoltaika
- Sieci elektryczne i przechowywanie energii, wirtualna elektrownia, zarządzanie kombinacjami źródeł energii
- Turbomaszyny, elektrownia turbinowa, technologia elektrowni
- Technologie zdalnego zużycia energii w budynkach, jak i
- Energia odnawialna i nowatorskie dziedziny.

Chodzi o to, by najlepsze założenia stymulowały do wzmocnienia i dalszego rozwoju gospodarki energetycznej, także w obrębie działania Partnerstwa - Odra.

4

Informacja prasowa: 3.11.2008. „Meilenstein für gemeinsame Innovationsstrategie: Minister Junghanns und Senator Wolf stärken Wettbewerbsfähigkeit der Wirtschaft”, www.technologiestiftung-berlin.de.

2.2 Międzynarodowa działalność berlińskich oraz brandenburskich przedsiębiorców z sektora energetycznego

Berlińskie przedsiębiorstwa dysponują po części rozbudowaną międzynarodową orientacją. Do tego zaliczają się w szczególności wielkie przedsiębiorstwa takie jak: wytwórca energii Vattenfall Europe SA, firma utylizacyjna ALBA SA, jak i usługodawcy, jak Techem (technologia pomiaru oraz odczytywania) i berlińska agentura energetyczna (nowatorskie usługi, contracting itd.) Podobne działania w Polsce rozwinęły się w przeciągu minionych 15 lat, a z przebiegiem 2004 roku zyskały jeszcze większe znaczenie.

Przykład potwierdzający przedsiębiorcze zaangażowanie w Partnerstwie -Odra odnajduje się w obszarze rozwoju procesu zmierzającego do energetycznej obróbki śmieci. Wraz ze specjalną procedurą brandenburskie przedsiębiorstwo KUG - Technika tworzywa sztucznego i ochrony środowiska GmbH, pozyskały wysokokaloryczny gaz dla wytwarzania energii elektrycznej z różnego rodzaju odpadów, w związku z czym pomaga jednocześnie pozbywać się przedsiębiorstwom ich odpadów. Kolejnym przykładem jest berlińska firma Solon, która pozwala produkować w Polsce elektryczne skutery bazujące na energii słonecznej. Inne współdziałania istniejące w obszarze elektrowni wiatrowych, dostarczają berlińskim przedsiębiorstwom komponentów technik pomiaru i automatyki, jak i w obszarze techniki grzewczej i produkcji pelletów.

Obok międzynarodowej działalności dużych przedsiębiorstw na obszarze Berlin – Brandenburgia istnieją także małej i średniej wielkości firmy. Doczesna, personalna i merytoryczna wydajność i kompetencje często nie wystarczają do osiągnięcia pełni możliwości rozwojowych, pomimo istniejącego zainteresowania, czy też znajomości możliwości rynkowych obiecujących segmentów rynku na polu współpracy Partnerstwa - Odra.

Co potwierdzono analizą osób odwiedzających Targi POLEKO - największe Targi Ochrony Środowiska Polski. Ponadto, pomimo przestrzennej bliskości, do tej pory zauważono dość niewielką obecność berlińskich oraz brandenburskich przedsiębiorstw. Na Targach POLEKO uczestniczy regularnie przeszło 1.000 wystawców z około 30 państw. Wraz z pierwszorzędowymi priorytetami dotyczącymi energii odnawialnej, technologii energetycznej, wody i ścieków, technik pomiarowych takich jak recykling poruszane są także odpowiednie tematy ważne dla regionu stołecznego. Niewielkie przedstawicielstwo berlińskich i brandenburskich przedsiębiorstw wskazuje na to, iż potencjał polega tutaj na budowaniu międzynarodowych kontaktów handlowych. Z przeprowadzonych w roku 2007 rozmów na miejscu ustalono odpowiednie punkty orientacyjne. Prawie większość z 15 polskich delegatów wykazali zainteresowanie dalszym utrzymywaniem kontaktów handlowych w odniesieniu do Berlina, jak i nowych krajów związkowych. Większość z nich wyraziło chęć pilnego poszukiwania możliwości wejścia na niemiecki rynek. Te wypowiedzi potwierdzono także na podstawie wyników ankiety.

2.3 Wyniki badań biznesowych i eksperckich

W ramach przeprowadzonego badania w pierwszym kwartale 2008 roku zostały w sposób pisemny, telefoniczny i osobisty (Targi bautec⁵) zankietowane przedsiębiorstwa z berlińskiego sektora energetycznego, jak również przedstawiciele z sieci partnerskiej, nauki. Badanie przeprowadzono w celu oceny gospodarczej sytuacji, możliwości rozwoju, zidentyfikowania potrzeb działania na berlińskim obszarze oraz oceny przyszłych możliwości w międzynarodowym kontekście Partnerstwa - Odra.⁶

Szanse rozwoju i konkurencyjność berlińskiego sektora energetycznego

Berliński sektor energetyczny został uznany przez przedsiębiorstwa, jako posiadający bardzo dobry potencjał rozwojowy. Za pozytywny całokształt są tutaj w szczególności odpowiedzialne usługi konsultingowe i oferty usługowe. Ocena sektora wytwarzania i zaopatrzenia energetycznego, budowa energotechnicznych urządzeń oraz obiektów, jak i handlu i dystrybucji jest bardziej powstrzymująca. Każdorazowo 1/3 część respondentów określiła dane sektory, jako szczególnie utrzymujące potencjał. Pozytywny wizerunek wskazuje także ocena narodowej i międzynarodowej konkurencyjności w berlińskim sektorze energetycznym, przy czym międzynarodowa konkurencyjność była oceniana lepiej niż narodowa.

Wywiady ekspertów wskazują także na pozytywny obraz w odniesieniu do konkurencyjności. Odróżniając, w ankiecie dotyczącej przedsiębiorstw nie da się przedstawić jasnego oświadczenia co do szczególnie obiecujących obszarów. W odpowiedziach widać wyraźnie, iż Berlin i jego otoczenie świetnie się dopełnia: Berlin jest szczególnie silny w obszarach usług energetycznych i konsultingowych, technik pomiarowych i automatyki, budowy mniejszych obiektów, jak i w dziedzinie badań i rozwoju. W branży technologii słonecznej rozwija się aktualnie kompletny łańcuch wartości produkcyjnej.

Brandenburskie kompetencje wnoszą wkład w pojedyncze odnawialne technologie energetyczne oraz w budowę urządzeń i obiektów, w technologie procesów przetwórczych, włącznie z dużymi obiektami. Zaletami całego regionu jest wysoki stan wiedzy, lokalne organizacje badawcze i rozwojowe, dobra pozycja kluczowych branż, dobre połączenie, dogodne dojazdowe położenie i umiejscowienie w pobliżu rynków rozwojowych Środkowej i Wschodniej Europy. Także atrakcyjność miasta Berlina dla wykwalifikowanych pracowników, a także w kontekście napływu specjalistów odgrywa dużą rolę w tej ocenie.

⁵ Targi bautec są razem z Solar Energy najważniejszymi targami na świecie na przyszłościowym polu budownictwo i energia. Na targach 20.02.2008 swoje usługi prezentowało około 350 przedsiębiorstw.

⁶ Partz w zbiorze załączników : Unterlagen „Gesprächsleitfaden/Übersicht Expertengespräche“ und „Unternehmensbefragung/Übersicht der befragten Unternehmen“.

Potencjał rozwojowy na polu współpracy Partnerstwa - Odra

W oparciu o opinie respondentów, polski rynek ma do zaoferowania znaczny potencjał dla berlińskiego sektora energetycznego. Przeszło połowa spośród nich widzi w tym duże możliwości na wzmocnienie współpracy. W tym potencjale kryją się: przekazywanie wiedzy, know – how, dobre rynki zbytu, jak i potrzeba modernizacyjna w zakresie infrastruktury. Istnieje także duże zainteresowanie ze strony berlińskich przedsiębiorców wyrażone chęcią skorzystania z tych możliwości. Jednakże z perspektywy przedsiębiorców istnieje szereg przeszkód które należałoby pokonać np. osiągnięta do tej pory w niewielkim stopniu wspólnotę interesów z Polską, ponadto bariery językowe, obcą walutę, nieznamość polskiego rynku, jak i brak sformułowania warunków ogólnych w sprawie zasilania energetycznego i energetycznych modernizacji. Jedynie ¼ przedsiębiorców potwierdza, że już dysponuje kontaktami i współpracą w ramach Partnerstwa - Odra. W przyszłości połowa respondentów deklaruje chęć zawarcia współpracy, a także dalszej rozbudowy sieci kontaktów.

Stanowisko respondentów eksperckich wyraża także opinię w sprawie istnienia dużego potencjału do wzmocnienia współpracy pomiędzy przedsiębiorcami. Zwrócono uwagę na niemieckie kompetencje w obszarze nowych technologii środowiskowych i energetycznych, oraz uzupełnienie dużych zaległości w Polsce, w związku z jednocześnie rosnącym popytem na innowacje, czy wydajność energetyczną oraz ze względu na przestrzenną bliskość. Ponadto wskazano również na dużą ofertę środków rozwojowych Unii Europejskiej dla regionów środkowej i wschodniej Europy.

Wymagania wobec zależności partnerskich, doradztwa i wsparcia ze strony przedstawicielstwa berlińskiego

Prawie wszyscy zankietowani przedsiębiorcy zauważają potrzebę wspierania projektów oraz udzielania dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, przy czym możliwości i pola działalności Berlina zostały w tym zakresie jak dotąd nisko zakwalifikowane. Podobnie zauważa się dużą potrzebę osobistego pośrednictwa, względnie posiadania bezpośrednich osób kontaktowych i publicznego doradztwa, przede wszystkim przy wejściu na obce rynki. Nie często wspomina się o budowie spójnego portalu internetowego dla berlińskiego sektora energetycznego, zarówno przy reprezentowaniu sektora na zewnątrz, jak i przy jego wewnętrznej sieci informacyjno-komunikacyjnej.

W ramach badania eksperckiego podkreślono również znaczenie osobistego pośrednictwa kontaktowego. W tym przypadku warsztaty i konferencje uznano za dobre możliwości zidentyfikowania swoistych przedsiębiorstw, pól handlowych oraz zakresów tematycznych, jak również jako okazję do zainicjowania projektów modelowych. Usługi informacyjne, takie jak baza danych i platformy internetowe nie zostały uznane za niezbędne. Jako pozostałe możliwości wymieniono utworzenie sieci eksportowych, które jednakże będą funkcjonować w przypadku, gdy duże przedsiębiorstwo połączy się z wieloma małymi dostawcami lub też większość małych przedsiębiorstw będzie dążyć do stworzenia wspólnych projektów, których samodzielnie nie byłyby w stanie zrealizować.

Podsumowanie

Wyniki ankiety wskazują wyraźnie, że berliński sektor energetyczny dysponuje bardzo dobrym potencjałem rozwojowym w kontekście międzynarodowym. Środki wspierające są konieczne, i muszą mieć na celu zaoferowanie osobistego, intensywnego doradztwa i pośrednictwa, wsparcie przy wejściu na zagraniczne rynki, spełnienie wymagań konsultujących i finansowych w kontekście międzynarodowym, a także udzielenie strategicznej pomocy.

2.4 Punkty wyjścia dla przyszłej międzynarodowej współpracy w sektorze energetycznym w ramach współpracy Partnerstwa - Odra

W Berlinie, Brandenburgii jak i Meklemburgii gospodarka energetyczna została zidentyfikowana jako branża ze szczególnym potencjałem rozwojowym. W tych krajach związkowych stawia się na gospodarkę energetyczną, jako jedną z pięciu przyszłościowych obszarów innowacyjnych technologii. Wzmocnienie siły innowacyjnej i sprawności gospodarki energetycznej jest ważnym wkładem w konkurencyjność gospodarczą na polu współpracy Partnerstwa - Odra. Przede wszystkim zauważa się tutaj wiele obiecujących możliwości dla małych oraz średnich przedsiębiorstw. W całym Partnerstwie - Odra istnieje duża potrzeba posiadania wiedzy, zdobywania doświadczenia, wdrażania innowacyjnych pomysłów i rzemieślniczo-technicznych kompetencji.

Z perspektywy berlińskiej na podstawie oceny kompetencji oraz umiejętności wskazano na następujące pola tematyczne i założenia przydatne do rozwoju współpracy gospodarczej w ramach Partnerstwa - Odra. Potencjalne pola współpracy oraz założenia zostały przedstawione na spotkaniu Partnerstwa - Odra 11.04.2008 w Berlinie ⁷:

Automatyzacja budynku: Wokół innowacyjnego budownictwa

W Berlinie specyficzne kompetencje kryją się w ofertach usługowych oraz serwisach z zakresu energetycznej modernizacji budynków, zarządzania energią i wydajnością energetyczną. Jako partnerzy pojawiają się np. berlińska agencja energetyczna – w sensie usługodawcy oraz małe i średnie przedsiębiorstwa - będące użytkownikami do dyspozycji. Potencjałami w tym zakresie są: transfer Know-How, rozwój wspólnego rynku pracy np. poprzez wymianę specjalistów, dostęp do obszarów gospodarczych dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz realizacja międzynarodowych projektów partnerskich.

Contracting i doradztwo

Berlińskie kompetencje odnoszą się tutaj do zagadnień wydajności energetycznej w publicznych i prywatnych budynkach oraz do zastosowania energooszczędnych materiałów i tworzyw (badania i rozwój, zastosowanie, doradztwo i przetwarzanie). Jako partner i główny usługodawca do dyspozycji służy tutaj przede wszystkim berlińska agencja energetyczna.

Potencjały współpracy istnieją głównie w transferach: Know-How oraz wiedzy, np. w odniesieniu do wsparcia przy zakładaniu i rozbudowie regionalnych agencji energetycznych, jak i przy przygotowywaniu wspólnych projektów.

7

Patrz w zbiorze załączników prezentacja „Transnationale Kooperation von Unternehmen aus der Energiebranche im Kooperationsraum der Oder-Partnerschaft – Ansatzpunkte aus Berlin-Brandenburger Sicht, Präsentation Netzwerktreffen Oder-Partnerschaft, Berlin, 11. April 2008“

Technika świetlna

W Berlinie istnieje prawie cały łańcuch wartości produkcyjnej, począwszy od rozwoju, produkcji do handlu i sprzedaży. Potencjałami w tym zakresie są: wymiana Know-How, udostępnienie rynku dla małych i średnich berlińskich przedsiębiorstw oraz współpraca naukowa.

Technika pomiarowa i regulacyjna

W Berlinie istnieje relatywnie szeroka struktura wydajnych małych i średnich przedsiębiorstw które działają jako usługodawcy dla dostawców. Potencjałami w tym zakresie są: stworzenie struktury dostawczej dla niemieckiego rynku, oraz rozbudowa polsko-niemieckich związków i kooperacji np. przez realizację wspólnych ofert z zakresu mierzenia, regulowania, sterowania, przeglądu technicznego, odnowy i modernizacji.

Technologia elektrowni

Szczególnie w Brandenburgii odnajduje się w ramach tego zagadnienia liczne tradycyjne doświadczenia (górnictwo) jak i kompetencje uniwersyteckie (BTU Cottbus). Tutaj swoje siedziby mają wysokosprawne przedsiębiorstwa, względnie istnieją tu też intensywne międzynarodowe kontakty. Potencjałami w tym zakresie są: wymiana Know-How, wspólne projekty przy współpracy naukowej i przedsiębiorstw, współpraca w obrębie klimatycznie neutralnych technik, takich jak sekwestracja dwutlenku węgla oraz elektrociepłowni.

Geotermia

W Brandenburgii oraz Meklemburgii istnieje już szereg elektrowni przeznaczonych do geotermii głębokiej. Tutaj rozwinęło się otoczenie małych i średnich przedsiębiorstw, usługodawców dostosowanych do potrzeb przedsiębiorstw oraz związków. Potencjałami w tym zakresie są: zmniejszenie kosztów inwestycji oraz rozwój przez współpracę i realizację wspólnych projektów.

Technologia słoneczna

W regionie metropolitalnym istnieje w podziale pracy pomiędzy Berlinem i Brandenburgią całkowity łańcuch wartości technologii słonecznej: od rozwoju poprzez sprawdzanie, produkcję do handlu oraz dystrybucji. Struktury dostawcze wokół zakładów produkcyjnych (np. we Frankfurcie nad Odrą, Berlinie) rozbudowują się dynamicznie. Potencjałami w tym zakresie są: współpraca naukowa i środowisko spółek produkcyjnych, które oferują w danym przypadku rynek dla polskich przedsiębiorstw (dostawcy, serwis, przegląd techniczny)

Biomasa: produkcja, przetwórstwo, grzejnictwo

Szczególnie w Brandenburgii i Meklemburgii branża ta jest silnie zakorzeniona. Tutaj łańcuch wartości produkcyjnej jest prawie całkowicie pokryty. Istnieje także już duża ilość aktualnie prowadzonych polsko - niemieckich projektów oraz kontaktów dostawczych. Potencjałami w tym zakresie są: rozbudowa kontaktów dostawczych przy tendencyjnie wysokim zapotrzebowaniu surowców (drewno itd.), wymiana Know-How i realizacja projektów do wspólnego opracowania aplikacji i produktów.

3. Podstawy współpracy w sektorze energetycznym w polskiej części Partnerstwa - Odra

3.1 Ogólne uwagi

Zarówno w całej Unii Europejskiej, jak i w polskiej Konstytucji temat „energii” zajmuje wysoką pozycję. Wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej są zobowiązane do respektowania istniejących międzynarodowych standardów europejskich. Zalicza się do tego np. wzrost wydajności energetycznej, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, wyższy udział energii odnawialnych w całkowitym końcowym zużyciu energii oraz zwiększenie udziału biopaliw.

Dla Polski oznacza to na przykład, że udział energii odnawialnych w całkowitym końcowym zużyciu energii (prądu, ciepła, komunikacji) należy do 2020 roku podwoić do poziomu 15%. W obszarze biopaliw wartość celową stanowi osiągnięcie 10% do 2020 roku. Cel ten powinien być osiągnięty poprzez kombinację krajowej, trwałej produkcji oraz rozbudowanie sieci importu z państw poza UE.⁸ Jednakże to wymaga znacznych inwestycji poniesionych na modernizację w sektorach ciepłownictwa i energetycznym. Aby osiągnąć cel zmniejszenia emisji CO₂ należy stopniowo przechodzić na zastosowanie technologii ekologicznych przy spalaniu węgla, np. za pomocą elektrociepłowni, a także zainwestować koniecznie w odnawialne źródła energii. Szczególnie znaczące jest zapotrzebowanie w budynkach. Opłaty za ogrzewanie w szczególności na niezmodernizowanych i z niewystarczającą izolacją blokowskich są częściowo tak wysokie, jak w państwach członkowskich dawnej UE.⁹

Odpowiedzialne resorty w Warszawie, województwa i jednostki terytorialne przyjęły te cele oraz utrwaliły je w swoich sektorowych programach rozwojowych, jak np. w regionalnych programach operacyjnych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRE). Dla województw i miast uczestniczących w Partnerstwie - Odra dzięki współpracy i wspólnym projektom z niemieckimi partnerami istnieją bardzo dobre możliwości wygenerowania koniecznego Know-how, względnie zainicjowania prywatnych inwestycji.

⁸ Porównaj, Komisja Europejskiej Wspólnoty 2008: Vorschlag für eine Richtlinie des Europäischen Parlaments und des Rates zur Förderung der Nutzung von Energie aus erneuerbaren Quellen; s.a. www.iwr.de/recht/pdf/2008_res_directive_de.pdf.

⁹ Steinacher, Heiko 2006: Erhöhung der Energieeffizienz – Polen, s.a. www.bfai.de/DE/Navigation/Datenbank-Recherche/Laender-und-Maerkte/Recherche-Laender-und-Maerkte/recherche-laender-und-maerkte-node.html.

3.2 Założenia i cele jednostek terytorialnych

Uwaga wstępna

Odwołując się do celów energetycznych miast i regionów uczestniczących w Partnerstwie - Odra, zdefiniowano możliwe i obiecujące obszary działania dla międzynarodowej współpracy w gospodarce energetycznej. Określono je bazując na wynikach osobistych rozmów i tematycznych konferencji, jak i na podstawie oceny odpowiednich dokumentów i innych materiałów.

Województwo Zachodniopomorskie/ miasto Szczecin

W programie operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego, będącym przełożeniem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRE) na okres od 2007 – 2013 roku zostały wskazane wyraźne cele dotyczące tematyki środowiska i energii. Dane cele służą w szczególności prowadzeniu działań w wiejskiej przestrzeni i możliwościom użycia odnawialnej energii do redukcji CO₂, względnie także do działań ku polepszeniu sytuacji środowiska naturalnego, choćby w ochronie wód.

Na szczeblu komunalnym dążono także do osiągnięcia innych uzupełniających celów w dziedzinie energii. Przykładowo miasto Szczecin wykazuje duże zainteresowanie przyszłościową, energetyczną modernizacją zarówno historycznych zasobów mieszkaniowych, jak i osiedli kompleksowego budownictwa mieszkaniowego.¹⁰ Tutaj istnieją dobre doświadczenia uzyskane między innymi poprzez współpracę w projektach unijnych¹¹, i takiego współdziałania życzy się w pozostałych przyszłych projektach. W związku z tym ubolewa się nad tematycznym ukierunkowaniem programów sąsiedzkich w międzynarodowej współpracy (INTERREG IVA), ponieważ wyklucza to realizację odpowiednich działań w dziedzinie budownictwa. Także określone przydziały do zużycia środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - EFR w działaniach budowlano-mieszkaniowych w ramach programu operacyjnego, będącego przełożeniem EFRE dla województwa zachodniopomorskiego są niewielkie. Możliwe jest przekazanie do 3 % środków na odpowiednie działania; w sumie udział procentowy dla województwa zachodniopomorskiego mieści się poniżej.

Województwo Wielkopolskie / miasto Poznań

Program operacyjny, będący przełożeniem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRE) na okres od 2007 – 2013 roku dla województwa wielkopolskiego, skupia się wokół pierwszego

¹⁰ Rozmowa z Grażyną Szotkowską, Spółdzielnia mieszkaniowa STBS Szczecin, i z Urszulą Berlińską, Miasto Szczecin w 9.10.2008 w Szczecinie.

¹¹ Współpraca spółdzielni mieszkaniowej STBS, Szczecin w projekcie REGEN-LINK (6. Program ramowy, 2002-2005).

szeroko ukierunkowanego, skoordynowanego, wieloletniego programu rozwoju regionu, opartego na stabilnej podstawie finansowej. Na podstawie 6 priorytetowych ścieżek opiera się priorytet 3 „środowisko”: służący polepszeniu warunków środowiskowych i dotychczas nieracjonalnie wykorzystanym zasobom. Na podstawie ścieżki priorytetowej 4 „rewitalizacja obszarów problematycznych “ powinny być przede wszystkim wzmacniane wybrane obszary miejskie. Działania te obejmują ponadto część modernizacji miast mającej niewielki udział dla energetycznej modernizacji budynków. Na obu tych ścieżkach priorytetowych do 2013 roku upłynie ok. 15 % środków całego budżetu EFRE.¹²

Uzupełniając, w Poznaniu w trakcie realizacji znajduje się tematyczny program operacyjny na lata 2007 – 2013, który prowadzony jest w odniesieniu do ochrony środowiska oraz Funduszu Strukturalnego Gospodarki Wodnej dla regionów zachodniej Polski. W głównym zagadnieniu odnosi się ten program do:

- termomodernizacji (energetyczna modernizacja) gmachów użyteczności publicznej
- rozwoju energii odnawialnych
- produkcji biopaliw ze źródeł energii odnawialnych
- gospodarczego i technologicznego rozwoju w obszarze energii odnawialnych

Województwo Lubuskie / miasto Zielona Góra

Województwo lubuskie i miasto Zielona Góra kładą nacisk na energetyczną modernizację wybranych obiektów (szkoły, szpitale, budynki mieszkalne). Te podjęte działania powinny służyć jako model dla pozostałych gmin. W tej dziedzinie istnieje duże zainteresowanie wymianą doświadczeń z ekspertami i parterami z Berlina. W ramach regionalnego programu operacyjnego, będącego przełożeniem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, energetyczne działania modernizacyjne zostały przyjęte na listę priorytetów, w taki sposób że podstawy te znacznie wpłyną na kompleksową realizację działań.¹³

Założenie agencji energetycznej w województwie jest - w odróżnieniu do województwa Dolnośląskiego – widziane priorytetowo. Województwo lubuskie na spotkaniu sieci partnerskiej „Gospodarka - Komunikacja drogowa“ 11.4.2008 w Berlinie zapowiedziało rozwijać swoją własną strategię energetyczną.

¹² Patrz - Program operacyjny do wykonania EFRE 2007 – 2013 Województwo Wielkopolskie, s.a. www.ec.europa.eu/regional_policy,
¹³ Patrz www.helliwood.mind.de/kompetenzzentrum/pages/index.php?id=16, oraz wyniki spotkania EuroEnergyNet 29.10.2008 w Zielonej Górze.

Województwo Dolnośląskie / miasto Wrocław

Powołując się na wizytę polskiej delegacji z województwa dolnośląskiego w Berlinie w czerwcu 2008 sformułowano założenia i cele współpracy w ramach Partnerstwa - Odra z perspektywy tego województwa. Przedstawiono je w postaci czterech zakresów tematycznych:

- Utworzenie regionalnej agencji energetycznej dla województwa dolnośląskiego przy wsparciu Landu Berlin lub też berlińskiej agencji energetycznej.
- Pozyskanie zewnętrznego Know-How dla dalszego rozwoju geotermii i biomasy / biogazu, jako ważnych komponentów energii odnawialnych
- Utworzenie zarządzania klustrem w obszarze energetycznym, ewentualnie na przykładzie inicjatywy Optec Berlin-Brandenburg (Optec BB)

Regionalny program operacyjny województwa dolnośląskiego dla EFRE (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) 2007 – 2013 definiuje następująco –za czwartą ścieżką priorytetową – poszczególne zagadnienia energetyczne: polepszanie środowiska naturalnego oraz podwyższenie ekologicznego bezpieczeństwa i zabezpieczenia przeciwpowodziowego na Dolnym Śląsku („środowisko i ekologiczne bezpieczeństwo“) za piątą ścieżką: przyjazna dla środowiska infrastruktura energetyczna w regionie („energia“). Podczas gdy czwarta ścieżka priorytetowa ma na celu ulepszać jakość środowiska, oś priorytetowa piąta zmierza ku polepszeniu bezpieczeństwa energetycznego w regionie poprzez modernizację systemu dystrybucji, w celu ominięcia strat przesyłowych i zagwarantowania bezpiecznego zaopatrzenia w energię. Szczególne ostrzeżenia dotyczą zmniejszenia zastosowania paliw stałych i uwzględnienia wymogów ochrony środowiska przy wytwarzaniu energii, włącznie z eksploatacją odnawialnych surowców energetycznych.¹⁴

Miasto Wrocław – jak też inne większe miasta należące do Partnerstwa - Odra – wykazują duże zainteresowanie energetyczną modernizacją historycznej substancji budowlanej, jak i też wszechstronną energetyczną modernizacją oraz renowacją zasobów mieszkaniowych i a także budownictwa płytowego.¹⁵

¹⁴ Patrz. Program operacyjny do wykonania EFRE 2007 – 2013 Województwo Dolnośląskie, s.a. www.ec.europa.eu/regional_policy,

¹⁵ Wyniki konferencji oraz prezentacji wyników projektu INTERREG IIB-P BEEN we Wrocławiu 4./5.11.2008.

3.3 Punkty wyjścia dla przyszłej międzynarodowej współpracy z polskiej perspektywy

Na podstawie oceny sytuacji początkowej oraz energetyczno-politycznych celów wyłania się z polskiej perspektywy szereg interesujących punktów wyjścia do przyszłej międzynarodowej współpracy.

Przy tym jednak, między punktami wyjścia i celami w poszczególnych regionach i miastach można zauważyć pewne różnice. Regiony, względnie województwa w Partnerstwie - Odra wykazują wysokie zainteresowanie zagadnieniami gospodarczo – energetycznymi. Chodzi tutaj o wypracowanie strategii energetycznych i o realizację działań zmierzających do polepszenia bilansów CO₂ - oraz o wzmocnione zastosowanie energii odnawialnych. Natomiast miasta mają na celu podjęcie działań w zakresie energetycznej renowacji: budynków mieszkalnych historycznej substancji, w złożonym budownictwie mieszkaniowym, jak i w infrastrukturze komunalnej (szkół, budynków administracyjnych, szpitali itd.). W międzynarodowym kontekście pojawiają się następujące zagadnienia:

Geotermia

Zainteresowanie pogłębienia tego kompleksowego zagadnienia wyłania się w szczególności w województwie dolnośląskim. W międzynarodowym kontekście punktami wyjścia stają się tu: intensyfikacja wymiany wiedzy i doświadczeń, oraz wsparcie przy realizacji konkretnych projektów na szczeblu regionalnym/komunalnym.

Biomasa

W tym zakresie przeprowadzono już szereg niemiecko-polski projektów, co oznacza istnienie obszernych i różnorodnych stosunków współpracy i kontaktów dostawczych przedsiębiorstw.¹⁶ Istnieją duże możliwości do utworzenia kontaktów dostawczych, ponadto w projektach do wspólnego rozwoju zastosowań i produktów, oraz ogólnie rzecz biorąc w podwyższeniu branżowej kompetencji, jak i w utworzeniu sieci energetycznej. To ostatnie zostało w szczególności określone w województwie dolnośląskim.

¹⁶

W listopadzie 2008 odbyły się w Stubicach przedsiębiorcze targi kooperacyjne z sektora biomasy, które były bardzo dobrze odwiedzane

Zaopatrzenie energetyczne/ bezpieczeństwo dostaw energii

Dla województw i regionów bezpieczeństwo dostaw energii oraz stopniowa przemiana zaopatrzenia w energię mają duże znaczenie. Punkty wyjścia międzynarodowej współpracy polegają na wymianie i wsparciu przy tworzeniu solidnych struktur organizacyjnych, np. regionalnych agencji energetycznych i wprowadzeniu regionalnych i komunalnych systemów zarządzania energią.

Energetyczna modernizacja budynków

To zagadnienie ma duże znaczenie w szczególności dla miast z Partnerstwa - Odra. Celem jest objęcie renowacją budynków mieszkalnych różnej „starości”, oraz budynków i zakładów przemysłowych społecznej i komunalnej infrastruktury. Punkty wyjścia międzynarodowej współpracy polegają na zastosowaniu opłacalnych i energooszczędnych metod i procedur przy prowadzeniu działań modernizacyjnych różnych budynków, jak i na przygotowaniu i realizacji odpowiednich projektów. Uzupełniając, wymiana do modelowego państwowego wsparcia (ulgi podatkowe/kredyty) jak i do wsparcia prywatnych działań wydaje się sensowna. Możliwy jest też rozwój procedur i metod redukcji zużycia energii, na przykład poprzez model contracting i zastosowanie bardziej nowatorskich technologii sterowniczych i regulacyjnych.

4. Cele i rekomendowane działania

Energia jako międzynarodowy obszar działalności w Partnerstwie - Odra

W Partnerstwie - Odra istnieją korzystne warunki ogólne oraz założenia, sprzyjające rozbudowie międzynarodowej współpracy w obszarze gospodarki energetycznej:

- W całym regionie istnieje znaczny potencjał w zakresie wydajności energetycznej oraz zwiększenia zastosowania energii odnawialnych.
- Po polskiej i także niemieckiej stronie pojawia się potrzeba nadrobienia, jak i prowadzenia modernizacji w zakresie przemysłowym, mieszkaniowym, budowlanym oraz urządzeń energetycznych.
- Prywatny popyt na niskie kredyty i wsparcie finansowe dla energooszczędnych projektów budowlanych stale rośnie i rozwija się jako odrębny własny rynek.
- Popyt za indywidualnymi i specjalnymi rozwiązaniami, a także za nowoczesnymi, wydajnymi i tanimi metodami oraz procedurami (szczególnie z obszaru wydajności energetycznej) uznano za wysoki.
- Na przestrzeni współpracy Partnerstwa - Odra przedsiębiorstwa, instytucje oraz uniwersytety dysponują różnymi doświadczeniami i kompetencjami, które w międzynarodowym kontekście mogą zostać udostępnione dla wszystkich partnerów za pomocą przydatnych procedur.
- Nakłady prawne UE, jak i realizacja poszczególnych narodowych celów klimatycznych i energetycznych wymagają podjęcia szczególnych wysiłków. Do wspólnych działań mogą zostać wykorzystane międzynarodowe ustalenia współpracy.

Na spotkaniu sieci partnerskiej „Gospodarka - Komunikacja drogowa” 11.04.2008 w Berlinie zostały przedstawione tymczasowe wyniki tegoż opracowania. W danym kontekście zwrócono uwagę na ciągle zainteresowanie tą tematyką oraz ustalono chęć kontynuowania dalszej współpracy. Zagadnienie „energii” uznano natomiast za główny punkt w Partnerstwie - Odra. Podczas czołowego politycznego spotkania Partnerstwa - Odra, które odbyło się 5.11.2008 w Poznaniu potwierdzono powyższe założenia oraz po raz kolejny wyrażono chęć wzmocnienia współpracy.

Ustalenia dotyczące międzynarodowej współpracy w gospodarce energetycznej w Partnerstwie – Odra

Dla zagadnienia „energia” można sformułować następujące ustalenia oraz propozycje dotyczące międzynarodowej współpracy.

- Współpraca i kooperacja wiedzy w obszarze geotermicznym
Zasoby geotermiczne stają się obiecującym i przyszłościowym polem działania w regionie. Po niemieckiej stronie istnieje obecnie szereg elektrowni geotermii głębokiej z wydajnym zapleczem małych i średnich przedsiębiorstw oraz związków. Geotermia nadal odgrywa w Polsce jeszcze marginalną rolę, pomimo, iż naturalne warunki tego kraju świetnie temu sprzyjają i istnieje znaczny potencjał energetyczny. Woda termalna występuje zarówno we względnie niskich, jak i też w wysokich temperaturach. Z powodu wysokich kosztów inwestycyjnych i instalacyjnych sensowna jest budowa mniejszych urządzeń, które posiadają już istniejącą infrastrukturę zdalaczynnego ogrzewania albo też korzystanie z otworów wiertniczych. Strona niemiecka może tutaj wnieść swoje dotychczasowe doświadczenia w kontekście rozwoju odpowiednich przedsięwzięć i przez to przyczynić się do redukcji kosztów inwestycyjnych oraz rozwojowych na polskiej stronie. Sensowna jest także wspólna wymiana wiedzy, doświadczeń, współpraca w badaniach, jak i w realizacji przedsięwzięć oraz projektów pilotażowych np. w ramach międzynarodowej współpracy w przygranicznej przestrzeni (INTERREG IVA).
- Współpraca na polu tematycznym biomasa / biogaz
Przewiduje się, iż udział biomasy w bilansie energetycznym oraz paliwowym w obu krajach zacznie się w przyszłości zwiększać. Uważa się, że potencjał surowcowy w Partnerstwie - Odra jest względnie wysoki. Zalicza się tu przede wszystkim: twarde biopaliwa takie jak drzewo, słomę i płody rolne, odpady drzewne z gospodarki leśnej oraz przemysłu drzewnego, jak również gazy odchodowe z rolnictwa, wysypisk śmieci oraz oczyszczalni ścieków. Na tej podstawie biomasa może pełnić ważną rolę w wytwarzaniu energii elektrycznej oraz ciepłej. Obszar rynkowy małych i średnich kotłów na drewno z mocą poniżej 500KW stanowi – obok gazowania biomasy i produkcji biopaliw – największe możliwości rynkowe w zakresie prywatnym i przemysłowym. Strona niemiecka może tutaj wnieść swoje dotychczasowe doświadczenia w kontekście rozwoju odpowiednich przedsięwzięć i przez to przyczynić się do redukcji kosztów inwestycyjnych oraz rozwojowych na polskiej stronie. Możliwości gospodarcze w Partnerstwie - Odra polegają na rozbudowie stosunków dostawczych, oraz na realizacji projektów przeznaczonych do wspólnego rozwoju aplikacji oraz produktów. Także w tym przypadku narzędzie INTERREG IVA staje się przydatne dla konkretnych projektów.

- Współpraca na polu tematycznym energetyczna modernizacja budynków / zarządzanie energetyczne

Na tym polu tematycznym popyt na wiedzę oraz transfer Know-how jest bardzo wysoki w szczególności ze strony miast oraz gmin. Daleko sięgająca modernizacja budynków jest technicznie bardzo złożona, zwłaszcza pod kątem uzyskania oszczędności energetycznej; w tym przypadku potrzebna jest zatem odpowiednia wiedza zawodowa oraz wykształcona kadra. Przede wszystkim dla komunalnych partnerów w Partnerstwie - Odra istnieje możliwość dążenia do rozwoju nowych, innowacyjnych ustaleń, przy jednoczesnym uzupełnieniu wsparcia funduszowego dotychczasowych projektów z okresu 2000 – 2006¹⁷ roku w ramach projektów INTERREG IVB. Nawiązania te odnoszą się przykładowo do projektu URB.ENERGY, w którym zintegrowane strategie rozwoju miasta wiążą się z energetyczną modernizacją budynków mieszkalnych.¹⁸

Ponadto istnieje tutaj także duży rynek dla gospodarczo aktywnych przedsiębiorstw w ramach Partnerstwa - Odra. Spektrum działania obejmuje począwszy od inwestycji budowlanych, uwzględniających aspekty energetyczne (docieplanie fasad, budowanie nowoczesnych technologii grzewczych) poprzez doradztwo energetyczne gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, aż do sterowania oraz regulowania zużycia energii w ramach modeli contracting. Dzięki odpowiedniemu i indywidualnemu dostosowaniu ofert o charakterze wspierającym oraz doradczym pojawia się możliwość udostępniania potencjału rynkowego dla przedsiębiorstw z Partnerstwa - Odra, które działają w przemyśle przetwórczym oraz w sektorze usługowym.

- Coaching / wsparcie dla przedsiębiorstw z obszaru energetycznego

Wyniki badań biznesowych w Berlinie, analizy Targów POLEKO z perspektywy berlińskiej, jak również zawarcie kontaktów z przedsiębiorstwami podczas wizyty polskiej delegacji w czerwcu 2008 wyraźnie pokazują, że wiele przedsiębiorstw z obszaru energetycznego stawia na precyzyjne wsparcie przy budowie międzynarodowej współpracy. Do tego zalicza się indywidualne dostosowanie ofert doradczych i pośredniczących, pomoc strategiczną, oraz możliwości korzystania ze środków wsparcia finansowego, służących rozwojowi różnych projektów oraz młodych firm. Celowa realizacja i wsparcie przy targach, giełdach kooperacyjnych, konferencjach – jasno określonych tematycznie i skoncentrowanych na grupach docelowych, warsztatach i seminariach, jak również przy budowie międzynarodowych sieci partnerskich do wspierania rozwijających się klastrów przedsiębiorczych z sektora energetycznego, stanowią odpowiednie i przydatne instrumenty, służące udostępnieniu potencjałów rynkowych dla przedsiębiorstw w Partnerstwie - Odra.

¹⁷ Projekt BalticSeaRegion: BEEN - Baltic Energy Efficiency Network for the Building Stock (BSR INTERREG III B Projekt), 2005 – 2007, s.a. www.been-online.net.

¹⁸ Osoba kontaktowa / Lead Partner: Deutscher Verband für Wohnungswesen, Städtebau und Raumordnung e.V., Berlin, s.a. www.deutscher-verband.org

Uzupełniając, zaleca się rozpoczęcie przygotowań do zawarcia indywidualnej współpracy budowanej na profilach przedsiębiorczej kompetencji oraz wspieranie przedsiębiorstw poprzez coaching merytoryczny. Także w tym przypadku narzędzie INTERREG IVA staje się przydatne w prowadzeniu konkretnych przedsięwzięć.

- Wsparcie organizacyjne i rozwój strategii

W Partnerstwie - Odra istnieje potrzeba wymiany wiedzy na temat poszczególnych strategii energetycznych, a także na temat zasadniczych ustaleń podjętych na poziomie narodowym i regionalnym. Dany aspekt został wyraźnie sformułowany przez różnych partnerów podczas spotkania sieci partnerskiej „Gospodarka - Komunikacja drogowa“ w kwietniu 2008 roku. Na podstawie zdefiniowanych cech wspólnych oraz różnic można wdrożyć odpowiednie działania kooperacyjne np. wsparcie w utworzeniu regionalnych agencji energetycznych, systemów zarządzania energią oraz regionalnych modeli zaopatrzenia energetycznego.

Rekomendacje

Ustalenia i zagadnienia powinny być pogłębiane i konkretyzowane w przebiegu dalszej współpracy i dialogu pomiędzy wszystkimi partnerami. Partnerstwu - Odra zależy na tym, aby wspólnie stworzyć sensowny podział pracy oraz skoordynowaną strategię postępowania.

Byłoby to możliwe w tematyce związanej z geotermią i biomasą, gdyby jednak Meklemburgia i Brandenburgia wzięły za to całkowitą odpowiedzialność, względnie byłyby partnerem kontaktowym w dyspozycji międzynarodowej. Byłoby to szczególnie ważne, ze względu na to, że w danych krajach istnieje większość praktycznych ustaleń i kompetencji.

W zakresie energetycznej modernizacji budynków oraz zarządzania energetycznego można obecnie korzystać z licznych berlińskich doświadczeń w tej dziedzinie. Na płaszczyźnie dalszego trwania Partnerstwa - Odra niezbędne jest ściśle i ciągle uzgadnianie strategii działania z Urzędem Rozwoju Miasta Berlina oraz Urzędem Gospodarki, Technologii i Kobiet Berlina. Wynika to ze szerokiej różnorodności tematów i ich konkretnego przyporządkowania. Przykładowo Urząd Rozwoju Miasta Berlina razem z partnerami komunalnymi Partnerstwa - Odra mógłby w szczególności zajmować się projektami i środkami przeznaczanymi na energetyczną modernizację budynków. Natomiast Urząd Gospodarki, Technologii i Kobiet całkowicie odpowiedzialny za utrwalenie tego tematu w Partnerstwie - Odra może tutaj wyróżniać się działaniami związanymi ze wspieraniem współpracy przedsiębiorczej w obszarze energetycznym. Między innymi z tego powodu na rok 2009 przewiduje się delegacje przedsiębiorcze w Partnerstwie - Odra.

Coaching i wsparcie dla przedsiębiorstw z zakresu energetycznego jest wspólnym zadaniem do realizacji dla wszystkich partnerów w Partnerstwie Odra. Dla Berlina oznacza to otrzymanie możliwości wsparcia i poparcia przez Berlin Partner GmbH oraz Bank Inwestycyjny Berlin (IBB), także uczestnictwa w targach i wystawach branżowych, względnie również podtrzymywanie dostępu do rynku oraz zapewnienie odpowiednich ofert przy współpracy z przedstawicielami branżowymi, związkami oraz sieciami partnerów.

W przyszłości dzięki aktualnie zainicjowanemu projektowi INTERREG – JOSEFIN (Joint SME Finance for Innovation) (Lead Partner Bank inwestycyjny Berlin) będzie można aktywnie wspierać plany międzynarodowej ekspansji oraz innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw nie tylko z Partnerstwa - Odra, ale także z regionu bałtyckiego. Głównym celem staje się ułatwienie dostępu do nowoczesnych źródeł finansowych oraz ponadpaństwowe wspieranie i wspólne łączenie innowacyjnych działań, skierowanych na technologie.

Także bieżące wsparcie organizacyjne oraz rozwój strategiczny, w szczególności wymiana wiedzy na temat obecnych strategii energetycznych i zasadniczych ustaleń w Partnerstwie - Odra jest jednym z głównych zadań dla wszystkich partnerów podczas spotkań sieci partnerskich i podczas licznych konferencji. Na podstawie danych uzasadnień można wyprowadzić konkretne zarządzenia oraz kroki robocze.